

INUIT ATAQATIGIIT

Inatsisartuni

UKA 2017/54
24. oktober 2017
Kelly Berthelsen

Ilagiinni ilaasortat kisimik akileraartalersillugit ilaqiinnut akileraarummik naapertuuttumik eqqussisoqarsinnaanersoq pillugu apeqquteqaat allaavigalugu oqallinnissamik siunnersuut (Inatsisartunut ilaasortaq Randi Vestergaard Evaldsen, Demokratit)

Ilagiit pisortallu ataatsimuussappat? Apeqqut pingaarutilerujussuaq nunarpassuit ukiuni kingullerni 300-inngulersuni ilaatigut eqqissiviilliorfiusumik akiniartarsimasaat maanna uagut aamma oqaluuserisariaqalerparput.

Danmarkimi naalagaaffiup lutherikkuussusermik tunngaveqarneranik kingornussiinarsimanerput namminiileriartornerput ilutigalugu apeqqusinngitsoorsinnaajunnaarparput. Tassa pisortat upperisamik aalajangersimasumik illersuullutik aningaasalersuissappat? Innuttaasut inunngornerminniit upperisamut aalajangersimasumut pinngitsaalineqapajaartutullusooq ittassappat?

Anersaakkut inuuneq kulturitulli inuiaqatigiinni ataqatigiisitsisarpoq, inuuneq pillugu paasinnittaatsimik ataasiukannersumik pilersitsisarami. Assersuutigalugu danskit inatsisaat tunngaviusoq lutherikkuussusermik assorujussuaq tunngaveqarpoq. Taamaammat upperisaq anersaakkullu inuuneq inuit tamarmik ulluinnarni inuunerannut sunniuteqartaqaat.

Inulli kiffaanngissuseqarumasarpoq. Meeraanitsinni angajoqqaatsinnit sunnigaasarpugut, inersimalernitsinnili apeqqutit inuunermut pingaarutillit nammineq akiniarsariaqalersarpavut, aamma upperisamut tunngasut. Qujanartumillu inuiaqatigiit sumilluunniit upperisaqarnissatsinnik pinngitsaalisaaingilagut.

Taamaakkaluartoq danskinit kingornussarput, tassalu pisortat ilagiinnik aalajangersimasunik tunngaveqarlutillu illersuinerat, kingornussimagatsigu ilagiit aalajangersimasut ataatsit inuiaqatigiinniit aningaasalersorpavut. Kikkullu tamarmik ilagiinnut imaluunniit upperisarsioqatigiinnut sorlernut ilaanertik apeqqutaatinnagut ilagiinnut lutherikkut akileraarutit aqquutigalugit aningaasalersuisussaatinneqarput. Kiffaanngissusermit aammalu qanorluunniit upperisaqarsinnaatitaanermi isigalugu tamanna ippinnanngitsuunngilaq. Aamma, inuk sumut peqataaffinngisaminut, immaqalu isumaqatiginngisaminut akilersuisinneqartoq naapertuilluannngitsumik pineqarsorippat tupinnassanngilaq.

Aamma, nunap aqutsisui kikkunnulluunniit salliutitsisussaangillat, inatsisit ataanni kikkut tamarmik naligiipput. Taamaammat upperisarsioqatigiit tamarmik assigiimmik pineqartussaaniaraluarput. Isuma taanna aallaavigissagutsigu ullumikkutut ilagiit lutherikkut kisiisa tapersersugarinagit ilagiit upperisarsioqatigiillu suugaluit tamaasa tapersersortariaqaraluarparput, imaluunniit ilageeqarnek pisortallu immikkoortinniarlugit aalajangertoqassappat taava arlaannaannulluunniit tapersersuineq unitsittariaqassaaq.

Taavalu apeqqutaalersoq aamma aana: isumaliortaatsit suut tunngavigalugit nunarput ilusilersorniarparput? Oqaatigineqareersutut nunat ilarpassui upperisaq aalajangersimasoq

INUIT ATAQATIGIIT

Inatsisartuni

aallaavigalugu inatsisunik tunngaviusunik ilusilersuisimapput, isumaliortaaseq ataasiusoq aallaavigiumagamikku.

Uagummi taava qanoq? Nutaanik inatsisiliorniarnitsinni politikkikkut isumaliortaatsit, inuuneq pillugu isumaliortaatsit sorliit tunngavigissavavut? Naggueqatigiit Inuit ileqqutoqaat isumaliortaasiilu ilarpassui puiorsimasavut nassaariniaqqissavavut?

Tassa, upperisaq ilageeqarnerlu upperisarsiornerinnavimmut tunnganngillat, aammali inuiaqatigiit ingerlanerannut ataatsimoorniarnerrannullu tunngaqaat.

Ilageeqarnerup pisortallu ingerlatsinerata immikkoornissaat toqqarniarutsigu taava ilagiinnut suliaassanngortinneqarsimasut soorlu inunngortunik nalunaarsuinerit, toqusunik nalunaarsuinerit allallu ilagiinnut suliaassaataasut pisortat allaffeqafiinut suliaassanngortittariaqassavagut.

Taavalu apeqqummut uteqqissaagut: ilageeqarnerup pisortallu ingerlatsinerat ataatsimoortinneqassappat? Qanorluunniit upperisaqarnissamat kiffaanngissuseqarnerup, naligiisitsineq, aammalu anersaamut tunngasutigut sunniiniartussaanninneq eqqarsaatigigaanni taava ilageeqarnerup pisortallu ingerlatsinerata immikkoortinneqarnissaat orniginarneruvoq.

Tamatumalu malitsigisaanik ilageeqarnermut pisortat akilersuijunnaassapput taamalu ilagiinnut immikkut akileraartarnerup pisariaqassanani.

Kisianni, inuiaqatigiit ingerlanerannut ilageeqarnerup taama pingaaruteqartigitillugu inuiaqatigiit tassaapput oqallinnermikkut, pisariaqarpallu taasinnermikkut aalajangiisussat ilageeqarnerup inuiaqatigiinni qanoq inissisimanissaannik.

Tassa, inatsisit tunngaviusut pillugit sulinnermut ilaasariaqavippit apeqqutit makku: inatsisit tunngaviusut inuuneq pillugu isiginnittaatsimik aalajangersimasumik tunngaveqassappat? Ilagiit suugaluarnersut pisortanit tapersersugaassappat?

Taamaalilluta oqallinneq manna inaarlugi ilaatigut apeqqutit taakku tunngaviusumik inatsiliornermut ilanngullugit oqaluuserisassanngortinneqarnissaannik kaammattuuteqarnissaq inerniliunneqassasoq siunnersuutigissavarput.